

SWEDISH
ENVIRONMENTAL
PROTECTION
AGENCY

YTTRANDE
2021-11-04

Ärendenummer
NV-07675-21

Näringsdepartementet
n.statsstod@regeringskansliet.se

Samråd gällande ändringar av statsstödsregler (GBER) som främjar den gröna och digitala omställningen

Sammanfattning

Naturvårdsverket har tagit del av samrådsunderlaget gällande föreslagna ändringar i det allmänna gruppundantaget (GBER) som främjar den gröna och digitala omställningen och yttrar oss utifrån vårt arbetsområde och vår förhoppning om att bibehålla ett effektivt stödgivningsarbete.

Naturvårdsverket bedömer att konkurrensutsatt anbudsförfarande kan innebära inskränkningar i möjligheten att ge bidrag. Naturvårdsverket avstyrker förslaget om att införa konkurrensutsatt anbudsförfarande som krav i artiklarna 36a och 36b. Naturvårdsverket föreslår att en lägre stödnivå kan finnas, som alternativ, om konkurrensutsatt anbudsförfarande inte används (jämför artikel 36).

Naturvårdsverket efterfrågar förtydligande vid beräkning av likviditetsgap och vilken nivå på kalkylränta som ska tillämpas vid beräkning av likviditetsgap.

Naturvårdsverket ser behov av justerat krav på att slutföra åtgärder 18 månader innan unionsnorm träder i kraft.

Därtill efterfrågar Naturvårdsverket flera förtydliganden i artiklarna 36, 41, 45, 46 och 47 gällande exempelvis definitioner och beräkningsätt.

Naturvårdsverkets ställningstagande och skäl

Naturvårdsverket har tagit del av samrådsunderlaget gällande föreslagna ändringar i det allmänna gruppundantaget (GBER) som främjar den gröna och digitala omställningen och yttrar oss utifrån vårt arbetsområde och vår förhoppning om att bibehålla ett effektivt stödgivningsarbete. De av våra stöd som berörs är framförallt klimatklivet och stöd till efterbehandling av förorenad mark, men även andra stöd hos Naturvårdsverket kan i sällsynta fall beröras av GBER.

Naturvårdsverket anser att konkurrensutsatt anbudsförfarande kan innebära inskränkningar i möjligheten att ge bidrag

I flera av artiklarna, se bland annat artikel 36, 36a, 36b, 41 och 42, har konkurrensutsatt anbudsförfarande satts upp som krav för tillämpning av artiklarna alternativt för att kunna utge högre stödbelopp. Konkurrensutsatt anbudsförfarande kan vara en metod för effektiv stödgivning i vissa tillämpningar men mindre ändamålsenligt och effektivt i andra. Naturvårdsverket bedömer i dagsläget att förändringar behöver ske i myndighetens arbetssätt vid bidragsgivning och eventuellt även i den lagstiftning som tillämpas för att uppfylla kraven på ett konkurrensutsatt anbudsförfarande. Naturvårdsverket har påbörjat en utredning internt för att se hur myndigheten kan uppfylla kriterierna för ett konkurrensutsatt anbudsförfarande i enlighet med artiklarna men bedömer att förändringen kan innebära inskränkningar i möjligheten att ge bidrag. *Mot denna bakgrund avstyrker Naturvårdsverket förslaget om att införa konkurrensutsatt anbudsförfarande som krav i artiklarna 36a och 36b. Se även information under rubriken för respektive artikel nedan. Naturvårdsverket föreslår att en lägre stödnivå kan finnas, som alternativ, om konkurrensutsatt anbudsförfarande inte används (jämför artikel 36).*

Naturvårdsverket efterfrågar förtydligande vid beräkning av likviditetsgap och vilken nivå på kalkylränta som ska tillämpas vid beräkning av likviditetsgap.

Den föreslagna förändringen i artikel 46 och artikel 48 medger att stödnivån kan beräknas utifrån ett likviditetsgap, uttryckt som skillnaden mellan positiva och negativa kassaflöden under investeringens livstid. Den nuvarande formuleringen i GBER utgår från en beräkning av skillnaden mellan stödberättigande kostnader och rörelseresultatet, och beräkningen vägleds av en definition i artikel 2.39. För att undvika oklarheter och feltolkningar av hur stödnivån kan beräknas så bör formuleringarna i artikel 2.39 och de angivna artiklarna harmonisera med varandra, till exempel med klargörande av vilka poster som får räknas in i de positiva och negativa kassaflödena. Den engelska versionen av förslaget anger "cost of capital", vilket borde översättas till kalkylränta på svenska men som idag översätts till kapitalkostnad. *Naturvårdsverket efterfrågar förtydligande kring beräkningsmetod och vilken nivå på kalkylränta som ska tillämpas vid beräkning av likviditetsgap.*

Naturvårdsverket ser behov av justerat krav på att slutföra åtgärder 18 månader innan unionsnorm träder i kraft

I artiklarna 36, 38 och 39 föreslås att stöd får beviljas för investeringar som görs för att uppfylla unionsnormer som har antagits men ännu inte trätt i kraft, förutsatt att investeringen genomförs och slutförs minst 18 månader innan normen träder i kraft. Klimatklivet hanterar stora ansökningar som många gånger slutförs flera år efter beviljandet av ansökan. Det finns därför i flera fall inte möjlighet att säkerställa att en åtgärd slutförs minst 18 månader innan en unionsnorm träder i kraft som påverkar åtgärden. Detta eftersom unionsnormer kan beslutas efter beviljande men innan slutförande. *Naturvårdsverket efterfrågar därför en justering i skrivningen med innebörden att åtgärder som beviljas före det att en unionsnorm antagits inte omfattas av kravet på att slutföras 18 månader innan normen träder i kraft. Alternativt efterfrågas förtydligande kring att skrivningen ska tolkas på detta sätt.*

Synpunkter om specifika artiklar

Artikel 36

I punkt 5 anges följande kring kontrafaktiskt scenario.

b) Om det kontrafaktiska scenariot består av samma investering som görs vid en senare tidpunkt, ska de stödberättigande kostnaderna bestå av skillnaden mellan investeringskostnaderna och nettonuvärdet av kostnaderna för den kontrafaktiska investeringen, diskonterat till den tidpunkt då den understödda investeringen skulle genomföras.

c) Om det kontrafaktiska scenariot leder till att de befintliga anläggningarna och driftutrustningen upprätthålls, ska de stödberättigande kostnaderna bestå av skillnaden mellan investeringskostnaderna och nettonuvärdet av underhålls-, reparations- och moderniseringskostnaderna för den kontrafaktiska investeringen, diskonterat till den tidpunkt då den understödda investeringen skulle genomföras.

Naturvårdsverket ser att det ligger en svårighet i att beräkna om de olika scenarierna innehåller rimliga kostnadsposter och antaganden om kostnadsutveckling. Utifrån vår tolkning skulle det också innebära att om det är billigare att bygga idag än i framtiden så bör det inte finnas förutsättningar att bevilja stöd. *Naturvårdsverket efterfrågar mot denna bakgrund en förenkling av beräkningen kring de kontrafaktiska scenarierna ovan.*

Artikel 36a

Artikeln anger förutsättningarna för stöd till laddinfrastruktur. I den ändrade skrivningen för artikeln, punkt 2, anges att denna artikel inte påverkar möjligheten att bevilja stöd för investeringar i infrastruktur för alternativa bränslen som en del av hamninfrastruktur enligt artiklarna 56b och 56c. *Naturvårdsverket önskar förtydligande av om stöd till infrastruktur för alternativa bränslen inte kan ges enligt någon annan än artiklarna 56b och 56c.* Naturvårdsverket ser det som olyckligt om en sådan inskränkning införs i möjligheten att ge stöd till infrastruktur för alternativa bränslen.

I punkt 4 anges att konkurrensutsatt anbudsförfarande ska tillämpas. Detta förfarande omfattar även stöd till icke publika laddstationer. Naturvårdsverket anser att ett sådant förfarande har svårigheter att fungera för icke publika laddstationer eftersom det förutsätter att myndigheten kan ställa krav, utifrån enskilda företags behov av laddstationer, i ett anbudsförfarande.

Naturvårdsverket avstyrker förslaget om att införa konkurrensutsatt anbudsförfarande som krav för att tillämpa artikeln. Naturvårdsverket föreslår att en lägre stödnivå kan finnas, som alternativ, om konkurrensutsatt anbudsförfarande inte används (jämför artikel 36).

I punkt 7 ställs krav på icke diskriminerande tillträde för användare, inbegripet när det gäller tariffer, autentisering och betalningsmetoder samt andra användarvillkor. *Naturvårdsverket efterfrågar en definition i GBER för icke diskriminerande tillträde.*

Artikel 36b

I punkt 4 anges att konkurrensutsatt anbudsförfarande ska tillämpas. Eftersom ett sådant förfarande förutsätter att myndigheten kan ställa krav, utifrån enskilda företags behov, av rena och utsläppsfria fordon, ser Naturvårdsverket svårigheter med att tillämpa ett sådant anbudsförfarande. Naturvårdsverket bedömer, som ovan angivits, att ett konkurrensutsatt anbudsförfarande kraftigt inskränker möjligheterna att effektivt få ut stöd till de åtgärder som omfattas av artikeln. *Naturvårdsverket avstyrker förslaget om att införa konkurrensutsatt anbudsförfarande som krav för att tillämpa artikeln. Naturvårdsverket föreslår att en lägre stödnivå kan finnas, som alternativ, om konkurrensutsatt anbudsförfarande inte används (jämför artikel 36).*

Naturvårdsverket har under hösten lämnat flera yttranden på förslag inom den europeiska gröna given. Elektrifiering med utsläppsfria fordon kommer att vara avgörande för omställning av transportsektorn. I vissa delar av transportsektorn som är svårare att elektrifiera kommer även andra tekniker att fylla en funktion för att minska utsläppen i sektorn. *Det är viktigt att utformningen av den här artikeln möjliggör detta.*

Artikel 41

Artikeln avser investeringsstöd för främjande av energi från förnybara energikällor, förnybar vätgas och högeffektiv kraftvärme. *Naturvårdsverket efterfrågar ett förtydligande av om de stödberättigande investeringar för stöd som anges i punkterna 1a- 4a är uttömmande eller om artikeln även kan användas till andra investeringar för att främja energi från förnybara energikällor.*

Förnybara energikällor definieras på ett nytt sätt vilket innebär att hydrotermisk energi uteslutits ur definitionen. Detta medför att stöd till exempelvis sjövärme inte kan ges enligt artikeln. *Naturvårdsverket önskar att definitionen uppdateras så att hydrotermisk energi återinförs.*

I punkt 2 önskar Naturvårdsverket få förtydligat om intermediärer omfattas av punkten, som bränslen, trots att de inte kan användas som bränsle utan ytterligare åtgärder.

I punkt 2 anges att endast bränslen som uppfyller hållbarhetskriterierna och kriterierna för minskade växthusgasutsläpp i direktiv (EU) 2018/2001 och dess genomförandeakter eller delegerade akter och kommer från de råvaror som förtecknas i del A i bilaga IX till det direktivet, undantas från anmälningsskyldigheten enligt artikeln. Naturvårdsverket har tidigare lämnat stöd till åtgärder som omfattas av del B i bilaga IX till ovan nämnt direktiv och ser gärna förtydligat varför denna del nu inte ska vara med.

I punkt 3 regleras förnybar vätgas. Naturvårdsverket anser att definitionen av förnybar vätgas inte ger tillräckligt stöd för att bedöma vad som utgör förnybar vätgas. *Myndigheten önskar förtydligat om gröna elavtal uppfyller kraven för förnybar vätgas.*

I punkten anges också att investeringsstödet får omfatta särskild infrastruktur för överföring eller distribution av förnybar vätgas samt lagringsanläggningar för förnybar vätgas. Artikel 36a reglerar ladd- och tankinfrastruktur som försörjer fordon med el eller med förnybar eller koldioxidsnål vätgas för transportändamål. Även i den artikeln ingår integrerad produktion. Det finns risk för en gränsdragningsproblematik mellan artikel 36a och 41. *Naturvårdsverket*

efterfrågar därför ett förtydligande av "överföring och distribution". Det finns fördelar med att bevilja stöd till en tankstation med integrerad produktion under artikel 41, eftersom möjlighet då finns att välja maximal stödnivå eller att tillämpa konkurrensutsatt anbudsförfarande. Det ger en större flexibilitet och möjlighet till anpassning beroende på åtgärdens komplexitet.

I punkt 4a anges att investeringsstöd för högeffektiv kraftvärme ska undantas från anmälningsskyldigheten i artikel 108.3 i fördraget endast om det inte är avsett för kraftvärmeanläggningar som drivs med fossila bränslen, med undantag för naturgas där överensstämmelse med klimatmålen för 2030 och 2050 säkerställs. *Naturvårdsverket ställer sig frågande till hur åtgärder med naturgas ska kunna säkerställa överensstämmelse med klimatmålen 2030 och 2050.*

I punkt 5 önskar Naturvårdsverket att det förtydligas vad som avses med att stödbeloppet ska vara oberoende av produktionen.

I punkt 7 anges inte främjande som en stödberättigad kostnad. Främjande finns med i punkt 6 i den nuvarande GBER och i inledningen i förslaget till justerad artikel. *Det har blivit otydligt hur främjandeåtgärder ska ingå i artikelns tillämpningsområde.*

Vidare önskar Naturvårdsverket att det förtydligas vilken stödnivå som gäller för åtgärder som består av både produktion och lagring enligt punkten.

I punkt 9 anges att stödnivån får höjas med 15 procentenheter för investeringar som endast använder förnybara energikällor, däribland grön kraftvärme.

Naturvårdsverket har de senaste åren gett ekonomiskt stöd till framdragning av fjärrvärmenätet och menar att ju fler som använder infrastrukturen desto mindre blir belastningen på elnätet vilket är positivt ur ett ekonomiskt och hållbart perspektiv. Eftersom inte alla fjärrvärmeverk producerar värme helt med förnybara energikällor tolkar vi det som att konvertering till fjärrvärme inte kan erhålla de extra 15 procentenheter i punkt 9 då det inte är en investering "som endast använder förnybara energikällor". Det blir då ekonomiskt fördelaktigt för en stödsökande att energikonvertera till något annat, exempelvis en flispanna eller eldriven luftvärmepump, när det innebär 15 procentenheter mer i stöd än om de konverterar till ett fjärrvärmenät. Önskemålet inom Klimatklivet är att konvertering till fjärrvärme ska ske när detta är möjligt.

Naturvårdsverket bedömer dessutom att punkten 9 är oklar kring om till exempel produktion av biogas kan omfattas av den ökade stödnivån.

Naturvårdsverket efterfrågar, mot denna bakgrund, ett större tillämpningsområde för punkt 9, så att fler åtgärder kan erhålla den extra stödnivån.

Artikel 47

I punkt 6 anges att investeringen ska gå längre än ekonomiskt lönsamma eller etablerade affärsmetoder som generellt tillämpas i hela unionen och mellan olika tekniker. Ur ett tekniskt perspektiv bör investeringen leda till en högre återvinningsgrad eller till en högre kvalitet på det återvunna materialet jämfört med normal praxis. *Naturvårdsverket efterfrågar förtydligande kring vilka kriterier som ska ingå vid bedömningen av vad som utgör normal praxis.*

Beslut om detta yttrande har fattats av generaldirektören Björn Risinger efter föredragning av avdelningschef Maria Ohlman.

Vid den slutliga handläggningen har i övrigt deltagit enhetschef Gunilla Sallhed och handläggarna Ulrika Isberg Bondemark och Anna Uhr.

Detta beslut har fattats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

För Naturvårdsverket

Björn Risinger

Maria Ohlman

Kopia till:
m.registrator@regeringskansliet.se